1856. N°. 71.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 2 SEPTEMBER.

BESLUIT *van den* 3 *Augustus* 1856, *betreffende de onteigening van eigendommen, ten algemeenen nutte, in de gemeenten* Haskerland, Doniawerstal *en* Schoterland.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 14 Julij 1856, no. 215 (3de afdeeling), strekkende tot aanwijzing van de perceelen, welke onteigend moeten worden tot den aanleg van de werken noodig voor de bedijking van den *Grooten Sint Johannesga'ster Veenpolder*, in de gemeenten *Schoterland* en *Haskerland*, provincie *Friesland*, op den voet als die omschreven en vastgesteld zijn in het reglement voor de bedijking, verveening, droogmaking en het beheer van dien polder, goedgekeurd bij Ons besluit van den 19 Augustus 1854, no. 71;

Gezien de processen-verbaal van de commissie uit de Gedeputeerde Staten van Friesland, die met den hoofd-ingenieur van den waterstaat in het 2de district, de hoofden der gemeente-besturen van Doniawerstal, Haskerland en Schoterland, en een lid van het bestuur van den *Grooten Sint-Johannesga'ster Veenpolder*, ingevolge art. 63, in verband met art 10 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 125), is vereenigd geweest in de gemeentehuizen van Doniawerstal, Haskerland en Schoterland, ten einde de bezwaren van de belanghebbenden te hooren, nadat aan de bepalingen der wet was voldaan;

Gelet op de artt. 62 tot en met 64 der wet van 28 Augustus 1851 (*St. blad* no. 125);

Den Raad van State gehoord (advies van den 1sten dezer, no. 10);

Hebben besloten en besluiten:

Tot den aanleg van de werken noodig voor de bedijking van den *Grooten Sint Johannesga'ster Veenpolder*, in de gemeenten *Schoterland* en *Haskerland*, op den voet als die zijn omschreven en vastgesteld in het boven aangehaalde reglement, zullen ten algemeenen nutte, in het publiek belang van den Staat, en ten name van den *Grooten Sint Johannesga'ster Veenpolder*, worden onteigend de hierna vermelde eigendommen in de gemeenten *Doniawerstal*, *Haskerland* en *Schoterland*, welke zijn aangeduid in het plan, dat, ingevolge art. 64, in verband met art. 12 der wet ter inzage van een ieder heeft gelegen, en door het polderbestuur niet in der minne konden worden verkregen, als:

In de gemeente **HASKERLAND:**

Te onteigenen grootte. Bunders.	Roeden.	Ellen.	VAN HET PERCEEL, BIJ HET KADASTER BEKEND. als:	ter grootte van Bunders.	Roeden.	Ellen.	Sectie.	Nummer.	TEN NAME VAN:
1	74	20	weiland	1	74	20	G	323	Pieter Benjamin Johan Vegilin van Claerbergen.
2	53	50	bosch	2	53	50	G	306	denzelfden.
„	04	00	erf	„	04	00	G	335	Siebe Rinkes Bok.
„	53	40	bosch	„	53	40	G	294	Pieter Benjamin Johan Vegilin van Claerbergen.
			In de gemeente **DONIAWERSTAL:**						
„	41	10	polderdijk	„	41	10	B	493	Clara Feijona van Eijsinga, echtgenoote van jhr. M. P. D. baron van Harinxma thoe Slooten.
„	12	70	polderdijk	„	12	70	B	520a	Hijlke Jans Dijkstra.
„	18	00	polderdijk	„	18	00	B	520	Catharina Johanna van Eijsinga, echtgenoote van mr. P. de Beaufort.
„	19	00	polderdijk	„	19	00	B	522	Jan Roelofs de Jong.
„	11	80	polderdijk	„	11	80	B	960	Catharina Johanna van Eijsinga, echtgenoote van mr. P. de Beaufort.
„	17	20	polderdijk	„	17	20	B	959	dezelfde.
„	19	20	polderdijk	„	19	20	B	958	dezelfde.
„	06	30	polderdijk bosch	„	06	30	B	554	het dorp Oosterhaule.
„	44	90	polderdijk	„	44	90	B	568	Catharina Johanna van Eijsinga, echtgenoote van mr. P. de Beaufort.
„	47	30	polderdijk als weiland	„	47	30	B	582	wed. Wijtze Rinkes Oenema en kinderen.
„	21	40	polderdijk	„	21	40	B	592	Tjalling Ædo Johan van Eijsinga.
„	21	80	polderdijk	„	21	80	B	593	Hervormde kerk Nijega.
„	20	00	polderdijk	„	20	00	B	609	Tjalling Ædo Johan van Eijsinga.
„	14	60	polderdijk	„	14	60	B	610	Gereformeerde kerkvoogdij Nijega.
„	86	10	polderdijk	„	86	10	B	615	Idsert Frans van Eijsinga.
„	06	00	polderdijk	„	06	00	B	635	Tjalling Ædo Johan van Eijsinga.
„	13	80	polderdijk	„	13	80	B	917	denzelfden.
„	29	60	polderdijk	„	29	60	B	916	denzelfden.
„	25	90	polderdijk	„	25	90	B	913	denzelfden.
„	22	20	polderdijk	„	22	20	B	912	denzelfden.
„	25	00	polderdijk	„	25	00	B	909	denzelfden.
„	24	00	polderdijk als weiland	„	24	60	B	908	denzelfden.
„	18	00	polderdijk als weiland	„	18	00	B	920	Mevrouw C. van Scheltinga.
„	30	00	polderdijk als weiland	„	30	00	B	921	Bindert Philip van Eijsinga.
„	30	80	polderdijk als weiland	„	30	80	B	924	Mevrouw C. van Scheltinga.
„	20	00	polderdijk	„	20	00	B	713	Heero Fokkes de Jong.
„	25	20	polderdijk	„	25	20	B	727	Bindert Philip van Eijsinga.
„	22	10	polderdijk	„	22	10	B	730	Gereformeerde Kerkvoogdij Oldeouwer.
„	13	90	polderdijk als weiland	„	13	90	B	927	Tjalling Ædo Johan van Eijsinga.
„	24	30	polderdijk als weiland	„	24	30	B	928	denzelfden.
„	33	60	polderdijk als weiland	„	62	20	B	931	denzelfden.
„	21	00	polderdijk als weiland	„	21	00	B	932	Bindert Philip van Eijsinga.
„	02	32	polderdijk als weiland	„	32	50	B	935	denzelfden.
„	03	35	hooiland	2	86	70	B	786	denzelfden.
			In de gemeente **SCHOTERLAND:**						
„	05	00	water	6	14	40	A	1476	Douwe Tjebbes van der Meer en M. E.
1	22	10	hooiland	[illegible]	[illegible]	[illegible]	A	1503	[illegible] Menno Coehoorn van Scheltinga.
[illegible]	05	00	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	denzelfden.
„	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] Wijtses en M. E.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	12	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] Menno Coehoorn van Scheltinga.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan een afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, en hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst, alsmede in de *Staats-Courant*, de *Leeuwarder Courant* en het *Advertentie-Blad van het Arrondissement Heerenveen* openbaar gemaakt zal worden.

Het Loo, den 3 Augustus 1856. WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
SIMONS.

Uitgegeven den *tienden* Augustus 1856.
De Directeur van het Kabinet des Konings,
DE KOCK.

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 29 Augustus 1856 te *Leeuwarden* geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 17.25.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 300.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 300.00.

Leeuwarden, den 30 Augustus 1856.
De Commissaris des Konings in de provincie Friesland, VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

DE **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 25 Augustus jl., ter kennis der ingezetenen, dat van den 23 tot en met den 29 Augustus jl.:

1. 31 runderen in de Provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: Achtkarspelen 1, Baarderadeel 2, Doniawarstal 2, Haskerland 3, Hennaarderadeel 10, Leeuwarderadeel 1, Menaldumadeel 1, Wonseradeel 4 en Wijmbritseradeel 7, en 50 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Baarderadeel 1, Bolsward 2, Doniawerstal 2, Haskerland 5, Hennaarderadeel 12, Idaarderadeel 7, Leeuwarderadeel 3, Rauwerderhem 3, Sneek 1, Tietjerksteradeel 2, Utingeradeel 2, Wonseradeel 5, Workum 2 en Wijmbritseradeel 3, en nog van den 16 tot en met den 22 Augustus jl., volgens daarvan later bekomen opgave, 4 in de gemeente Menaldumadeel, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 3808.
2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Folkert Jans Postma, te Bozum; Sjouke Boersma en Dirk Wijbrens van der Meer, beide te Bolsward; Floris Sakes Antonides, te Veenwouden; Gosse Gosses Postma, te Teroele; Wieger Joukes Wielinga, te Joure; Jan Sijtzes Holtrop, te Haskerhorne; Ulbe Jobs Faber, te Lutkewierum; Jan Piers Eringa, te Edens; Evert Feikes IJntema, te Wommels; Minne Minnes Koopmans, te Oosterend; de Wed. Ane Gerrits Donia, te IJtens; Taeke Jilberts Stellingwerf, te Baijum; Marten Sipkes de Boer, te Grouw; Jan Hendriks Kooistra en Kornelis Reids de Jong, beide te Warga; Jochum Andeles Andringa en Klaas Doekes Hellema, beide te Wirdum; Johannes J. Wiersma, te Poppingawier; de Wed. Rindert H. de Boer, te Terzool; Ruurd A. Wartena, te Rauwerd; Ruurd L. van den Berg, te Irnsum; Pier Gerrits Eringa, te Sneek; Popke Errits Vriesema, te Bergum; Jelle Pieters Liezenga, te Oenkerk; Hille Willems de Graaf, te Oldeboorn; Foppe Wijbrens Kornelis, te Akkrum; Johannes Lieuwes Grondstra, te Makkum; Wiebrig Rientzes Terpstra, te Hartwerd; Ulbe Siebrens Andela en Jelle Siebrens Wiarda, beide te Burgwerd; Jan Hessels Boersma, te Oosthem; Sipke Eeltjes Huisman, te Scharnegoutum; de Wed. Eize Pieters Bootsma, te Loënga; Jouke Hotzes Schilstra, te Goënga, en Thomas Sjoerds Klaversma, te Gauw, en nog van den 16 tot en met den 22 Augustus jl., onder de runderen van Sijbren Stapert, te Marssum, en Jan Wijtzes de Boer, te Menaldum.
3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Taeke T. Boersma, te Ferwerd; Andele Jans Valkema, te Roordahuizum; de Wed. Lolke Gerbens de Boer, te IJsbrechtum; Gosse Murks Abma, te Goënga; Pieter Lieuwes Zondervan, te Offingawier; Dirk Andeles Palsma, te Wirdum; Egge Pieters Pietersen, te Berlikum; Harmen Franses Engwirda, te Oosterwierum; Johan Christoffel Fokke, Sjoerd Meintes Meinsma, Luitjen Klazes Kleiterp (gedeeltelijk), allen te Mantgum; Bauke Jorrits van der Meer en Sijtze Petrus Greidanus, beide te Jorwerd; Reinder Jans Bosma (gedeeltelijk), Mattheus Douwes Wiersma en Pieter Hessels Wiersma, allen te Bozum, en Ruurd Louws Wiersma, te Beers, — en nog in de maand Julij de runderen van de veehouders: Sipke Sjuks Fransbergen, te Eestrum; Jolle Jentjes Wiarda, te Wijckel; Tjerk Heins Wiersma en Haite Sijbrens Schukken, beide te IJsbrechtum.

Leeuwarden, den 1 September 1856.
De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.
A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

KENNISGEVING.

De **BURGEMEESTER EN WETHOUDERS** van *Leeuwarden*,

Voldoende aan het besluit van Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, dd. 25 Augustus 1856, no. 21, tot uitvoering van Zijner Majesteits besluit van den 16 daar te voren, no. 64, waarbij is goedgekeurd een besluit der Staten, tot aanvulling van het *Provinciaal reglement op de Paarden-fokkerij in Friesland*; — brengen, bij deze, ter kennis van de Ingezetenen, dat voorschreven Staatsbesluit, afzonderlijk is gedrukt en verkrijgbaar gesteld, bij de *Weduwe M. van den Bosch*, te *Leeuwarden*, tegen den prijs van vier Cents.

Leeuwarden, den 1 September 1856.
Burgemeester en Wethouders van Leeuwarden,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris, H. v. NOORD, *L. Secr.*

PARIJS, 29 Augustus.

De *Moniteur* meldt thans, dat het oostersche leger nu het ottomannische gebied geheel heeft ontruimd en dat de laatste bodem met fransche soldaten den 16 dezer den Bosphorus verlaten heeft. Toen de contre-admiraal Pellion den 12den de haven van Konstantinopel verliet, liet hij nog slechts voor eenige dagen in den Bosphorus achter het fregat *la Belle Poule* en het stoom-fregat *Orénoque*, voor de eindregeling van eenige administratieve zaken.

— Sedert een paar dagen wil men weten, dat de hoop op eene wenschelijke vereffening der oneenigheid tusschen Napels en de westersche mogendheden onder de diplomatie alhier schijnt te verminderen, en dat er weêr sprake zoude zijn van dwangmaatregelen om den Koning van Napels tot hervormingen te nopen.

LONDEN, 30 Augustus.

De *Morning Post* spreekt van geruchten, volgens welke Rusland geweigerd zou hebben, om alhier gevolmagtigden te zenden, tot deelneming aan de beraadslagingen over de grieksche aangelegenheden. In dat geval, zegt het blad verder, zouden de conferentiën zonder Rusland gehouden worden. Genoemd blad deelt verder mede, dat de ontruiming der troepen van den griekschen bodem vermoedelijk zal verschoven worden, en dat eene wijziging van ministerie te Athene zeer waarschijnlijk is.

Het zelfde blad meldt, dat het eerste regement grenadiers te Napels is ontbonden, zijne officieren bij de linie-regementen ingedeeld en de manschappen verstrooid zijn.

Volgens den *Times* zal Engeland zijne hulp verleenen aan Sardinië tegen de oostenrijksche interventie.

BERLIJN, 26 Augustus.

De berigten uit St. Petersburg van den 22 dezer melden, dat de buitе n-

landsche gezanten dien dag van daar naar Moskou vertrokken zijn, om de feestelijkheden der plegtige krooning van Keizer Alexander bij te wonen. Door de zorg des gouvernements was een bijzondere spoortrein tot hunne beschikking gesteld, en alle maatregelen genomen om hun den overtogt aangenaam te maken.

— Van Hannover wordt gemeld: In stede van tot acht millioen zijn de inschrijvingen voor de Hannoversche Bank tot vier duizend millioen gestegen. Militaire posten moesten tot handhaving der orde uitgezet worden.

AMSTERDAM, 30 Augustus.

De feesten ter gelegenheid der onthulling van het gedenkteeken, gewijd aan den Volksgeest van 1830 en 1831, zijn overeenkomstig het programma afgeloopen; de duizenden, die als deelgenooten aan de gebeurtenissen van die voor Nederland zoo gedenkwaardige jaren, herwaarts waren opgekomen, zijn weder heen gegaan, en Neêrlands hoofdstad prijkt thans met een gedenkteeken, dat haar tot sieraad en geheel het Vaderland, als een duurzaam bewijs van den volksgeest van 1830 en 1831, maar niet minder van dien van 1856 getuigende, tot eer verstrekt. De laatste dagen, en vooral de zeven en twintigste Augustus 1856, een feestdag door schier geheel Nederland gevierd, zal lang, zeer lang in aangename herinnering blijven, voornamelijk voor de geregtigden tot het dragen van het *Metalen Kruis*, en nimmer zullen de woorden op dien dag, bij de plegtige onthulling van het monument gesproken, vergeten worden.

De heer mr. E. W. van Dam van Isselt, lid van het hoofdbestuur der vereeniging *Het Metalen Kruis* hield, toen Z. M. de Koning en Prins Hendrik op de tribune hadden plaats genomen, met de hem eigene heldere en krachtige stem, eene ferme en kernachtige toespraak. (Door den weinig ons beschikbaren tijd hebben wij in ons vorig nommer van deze en de andere toespraken slechts niet meer dan melding kunnen maken, waarom wij thans daarop terug komen. Red.) In de toespraak van den heer van Isselt werd door hem de geschiedenis van Nederland, van 1813 af, en bepaaldelijk de jaren 1830 en 1831, herdacht, en in herinnering gebragt hoe vooral in die beide jaren het Nederlandsche volk ingelijk Vaderland en Koning was bezield, voorts hulde gebragt aan de wapenbroeders, die de vereeniging hadden ontworpen, en aan den Koning, die gewild had, dat het gedenkteeken zou worden opgerigt, waarna spr. zijne oude krijgskameraden, het bestuur van Amsterdam en allen, die ter feestviering waren opgekomen, gepastelijk toesprak en eindelijk aan den Koning vergunning vroeg om het omhulsel te doen wegvallen.

Alvorens het teeken tot de onthulling gegeven werd, zijn, volgens de *Amsterdamsche Courant*, door Z. M. den Koning de volgende woorden gesproken:

„Mijne Heeren!

„Voor dat het gedenkteeken wordt onthuld, dat, naar Mijn wensch, is opgerigt ter herinnering aan den voortreffelijken geest, die in 1830/1831 het Nederlandsche Volk bezielde, verlang Ik Mijne tevredenheid te betuigen, dat Ik Mij op dit oogenblik in Mijne trouwe hoofdstad door zoo velen zie omringd, die in verschillende betrekkingen en langs verschillende wegen hebben getoond in die moeijelijke dagen, dat zij hun Vaderland lief hadden, en dat zij met vaste trouw verbonden waren aan hunnen Koning.

„Het Metalen Kruis is het eenige uitwendige teeken, dat uit dien tijd van warme vaderlandsche geestdrift is overgebleven.

„Nadat Ik Mij had overtuigd, dat de vereeniging van hen, die met dat gedachtenis-, met dat eere-teeken zijn versierd, alleen vaderlandsliefde en kameraadschappelijke herinneringen ten doel had, heb Ik Mij tot Beschermheer van die vereeniging verklaard, en Ik heb Mijnen beminden Broeder, Prins Hendrik der Nederlanden, benoemd tot Voorzitter van het door Mij ingestelde Hoofdbestuur, omdat Ik, als Vertegenwoordiger van het Koninklijk geslacht en van het Huis van Nassau-Oranje, het bewijs wilde leveren, dat Ik die liefde en die trouw, die het Nederlandsche Volk destijds aan Mijn Stamhuis heeft betoond, op den regten prijs weet te schatten.

„Moge dit feest, dat de oud-krijgskameraden van den voortreffelijken Prins Veldmaarschalk te zamen vieren, rijk voor hen zijn in aangename herinneringen, maar bovenal, moge dit feest er toe leiden dat de band van trouw, van eensgezindheid en van liefde, die het edele Nederlandsche Volk aan zijn geboortegrond en aan zijne Vorsten verbindt, worde versterkt en bevestigd.

„Daartoe drage ook het Gedenkteeken bij, dat aan den Volksgeest van 1830/31 door ons wordt toegewijd, en dat ook door Mij zal worden begroet met: *Leve het Vaderland!*"

Een van de feestvierenden, die op de tribune was geplaatst, waarop de Koning en de genoodigden zich bevonden, meldt aan de *Utrechtsche Ct.*, dat Z. M. behalve bovengenoemde, in eene warme improvisatie, meerdere woorden heeft gesproken, die niet voor de natie verloren mogen gaan; o. a. de volgende:

„Als ik mijne oogen laat weiden over die zamengevloeide menigte, als Ik die geestdrift zie, gepaard met zoo veel eensgezindheid en met zoo veel liefde voor het Vaderland en voor mijn Huis, dan mag Ik Mijne tevredenheid en Mijne vreugde niet verbergen. — Hoog klopt Mij het hart in de borst, met een zeker gevoel van trotschheid. Welke Vorst zich ook moge verheugen in den roem van zijn volk, Ik ben er trotsch op, dat Ik de Koning ben van die trouwe, eerlijke Nederlandsche natie, die Ik hartelijk lief heb. Moge deze feestviering mede daartoe strekken, dat de band naauwer worde toegehaald, die het volk aan het stamhuis van Oranje verbindt, en neemt Mijne verzekering aan, mijne heeren! dat Ik niets onbeproefd zal laten, om dat brave volk gelukkig te maken".

Na de onthulling hield de heer C. H. B. Boot, burgemeester der hoofdstad, bij het overnemen van het monument als geschenk aan de stad, de volgende schoone toespraak:

„Sire! Prins Hendrik der Nederlanden! Voorzitter en verdere leden van het hoofdbestuur en de afdeelingen der vereeniging *Het Metalen Kruis!*

„Schoon en belangrijk is de plegtigheid, die U en ons, en vele duizenden met ons hier te zamen bragt. Voor allen wordt de herinnering verlevendigd aan de geestdrift, waarmede eenmaal Noord-Nederland als uit eenen mond antwoord gaf op de roepstem van zijnen eersten Willem.

„Vijf en twintig jaren zijn sedert heengesneld; zij vervlogen met hun lief en leed. Bij het terugzien op dat tijdvak moeten de verschillende bij ons opgewekte gewaarwordingen door één gevoel overheerscht worden, het gevoel van dankbaarheid aan God, onder Wiens liefderijk albestuur ons Vaderland, ook na de afscheiding der zuidelijke gewesten, in bloei en welvaart geenszins is achteruitgegaan.

„De tijd, die scherpe hoeken afrondt en vele wonden heelt, bewerkte, onder de wisseling der omstandigheden, verandering in indrukken en meeningen. Datzelfde België, dat toenmaals als één uitgestrekte kamplaats tegen ons overstond, is ons een bevriende nabuur geworden. Op de nationale feesten, onlangs aldaar gevierd, werd onze vlag gezien, en bij de banieren, die rondom dit gedenkteeken zijn opgehangen, is de belgische driekleur mede ontrold.

„En zoo *moet* het zijn. De geest van Hem, die eenmaal met goddelijke liefde de menschen allen *broeders* noemde, moet al meer en meer den geest der natien zóó doordringen, dat vele nog bestaande scheidsmuren wegvallen.

„Dien algemeenen broederzin te bevorderen, is bij gelijktijdige aankweeking van vaderlandsche deugden, dat, Sire! is de verhevene, door Uwe Majesteit welbegrepene roeping der Vorsten in het tijdperk, dat wij beleven, maar ook datzelfde werd door Uwe Koninklijke Hoogheid, Prins Hendrik! en door u allen, bestuurders en leden dezer vereeniging, uitsluitend beoogd.

„Immers, geene andere bedoeling ligt er in de oprigting dezer zuil, op welker spitse teregt het beeld der *Eendragt* geplaatst werd. Eendragt (God geve het!) blijve heerschen tusschen volkeren, ofschoon in zeden en karakter vrij onderscheiden; eendragt zij er vooral tusschen de zonen van hetzelfde vaderland; — en innig blijve de band tusschen Nederland en Oranje!

„Maar nooit worde, uit zucht tot bevordering van eendragt, de waarheid laf hartig verbloemd of miskend. Algemeene broederzin is even vereenigbaar met warme vaderlandsliefde, als onderscheiden van wereldburgerschap. Wie, met welk doel dan ook, de roemrijke feiten uit 's lands historie opzettelijk bedekken mogt, verzaakt 's lands eer en bezoedelt zijn naam als Nederlander!

„Sire! Het was Uwer Majesteit welgevallig, dat dit gedenkteeken, tot welks oprigting door vaderlandsche geestdrift besloten was, te Amsterdam zou verrijzen. Deze stad bood dadelijk haar hoofdplein er voor aan, en bekoste de funderingswerken, waarop het werd opgetrokken. De plaats was bij uitstek goed gekozen: een monument, voor de geheele natie bestemd, en aan den algemeenen Volksgeest gewijd, moet staan *in de hoofdstad des rijks.*

„Prins Hendrik der Nederlanden! Als hoofd van het stadsbestuur, en sprekende namens den Raad, betuig ik Uwe Hoogheid opregten dank voor de heusche woorden, door U gesproken bij de overhandiging van deze perkamenten rol, en verklaar ik, dat Amsterdam het kunstgewrocht, dat thans onthuld is, met erkentelijkheid [illegible] [illegible]! Zoo dikwijls de Koning of de leden van Zijn

Huis onze stad met een bezoek vereeren en hun blik dan uit het [illegible] kolom gerigt is, moge het beeld, dat dáár prijkt, hun het zinnebe[illegible] kelijkheid zijn! En, zoo dikwijls de handel, die bronader van onze w[illegible] zijne priesterscharen naar zijnen tempel, het gindsche beursgebouw, doet stroomen, geve hun de aanblik dezer zuil nieuw voedsel voor echt vaderl[illegible] zin, echt vaderlandsche trouw! Zóó moge dit monument tot ons spreken, [illegible] taal door Vorst en volk verstaan werden!

„En wanneer dan, zoowel in gindsche kerk, waarin de Koning zich pl[illegible] aan zijn volk verbond, als in de tempels van alle godsdienstgezindten zonder[illegible] derscheid, de bede wordt omhoog gezonden voor het heil van den Staat en van het regerend Stamhuis, mag men van den milden Gever van alles goeds den zegen verwachten, voor allen weggelegd, die, onder ootmoedig opzien tot Hem, zaden van trouw en eendragt kweeken."

Het monument heeft den vorm van een zuil met een loopend waterwerk en is vervaardigd van steen uit de groeven van Escausines. Het grondplan is een vierkant waarvan de vier hoeken afgesneden zijn, zoodat een achthoek ontstaat met vier lange en vier korte zijden; de korte vlakken zijn daarna 20 duim buitenwaarts uitspringend gemaakt, waardoor de vorm niet alleen wint, maar tevens een belangrijk voordeel in de zamenstelling verkregen wordt, de zuil nu is mede achthoekig, rustende op een met verscheiden lijstwerken afgezet ondergedeelte, dat naar onderen steeds grooter omvang krijgt; het derde of bovenste der naald is een pedestal, in den top der zuil ingewerkt, waarop het beeld der Eendragt geplaatst is. De bas-reliefs (vervaardigd naar modellen van den heer Royer) en de inscriptien zijn als volgt: onderste paneelen: aan de voorzijde (den kant naar het Paleis gekeerd) leest men: *Aan den volksgeest van* 1830 *en* 1831; achterzijde: *Tot opwekking van Tijdgenoot en Nageslacht;* in de beide zijpaneelen zijn geplaatst het wapen van Nederland en dat van Oranje (het wapen van prins Willem I). De daaropvolgende hooger gelegen bas-reliefs zijn: voorzijde: *de Trouw*, zinnebeeldig voorgesteld door een hond, bewarende de sleutelen der veste: achterzijde: *de Moed;* regts en links, boven de wapens: de beide keerzijden van het *Metalen Kruis*, geschraagd door geniën. Voorts is elke der vier breede zijden van de achtkante opgaande zuil afgedeeld in drie paneelen. Het middelste, een schild of medaillon, draagt de navolgende inscriptien: voor zijde: *De eer van Nederland gehandhaafd door Vorst en Volk;* achterzijde: *God bescherme Nederland en Oranje;* links: 5 *October* 1830. *Te wapen!* regts: 2 *Augustus* 1831. *Voorwaarts!* De onderste paneelen der zuil bevatten wederom toepasselijke bas-reliefs, het zijn: voorzijde: *de Waakzaamheid* (boven de Trouw); achterzijde: *de Voorzigtigheid* (boven den Moed); regts: *de Eendragt;* links: *de Kracht.* De bovenpaneelen zijn versierd met krijgstrofeën; voorzijde: *genie en artillerie;* regts: *infanterie;* links: *kavalerie;* achterzijde: *marine.* De totale hoogte van het gedenkteeken is 17 ned. ellen of ongeveer 54 rijnlandsche voeten.

GRONINGEN, 27 Augustus.

Gisteren, den gedenkdag van Groningens verlossing in 1672, hadden de daarvoor door de commissie voor de feestviering vastgestelde festiviteiten plaats. Den ganschen dag had de stad door het groot aantal vlaggen, waarmede zij getooid was, een feestelijk aanzien. Met het bespelen van het carrillon aangevangen, werden de feestelijkheden voortgezet met het godsdienstig muzijkfeest in de Martini-kerk. Vervolgens had de keuring der paarden plaats voor de harddraverij, die om half drie uur een aanvang nam en waaraan 20 paarden deelnamen, en de premie, eene brillante groote pendule met stulp, behaald werd door den zwarten ruin *de Witvoet*, van den heer mr. P. Heringa Cats, te Leeuwarden, bereden door den pikeur P. J. de Boer. *(Prov. Gr. Ct.)*

LEEUWARDEN, 1 September.

Onder begunstiging van het schoonste weder heeft de aangekondigde harddraverij aan de Dragster Pijp, zaturdag jl. plaats gehad. Van de tien aangebragte paarden heeft de zwarte langstaart ruin van den heer A. Mokma, te Hantumhuizen, bereden door den pikeur P. de Boer, den prijs behaald, bestaande in eene keurig bewerkte pendule; terwijl de premie, zijnde eene zilveren tafelschel, is gewonnen door den bruinen bles-ruin van den heer J. de Wit, te Bergum, bereden door R. Bosma.

— Door Z. M. is ten laste van den Staat pensioen verleend: aan mr. D. Donker Curtius, als voormalig minister van justitie, *f* 3738; aan Antoon Plet, gewezen geregtsdienaar te Leeuwarden, *f* 143; aan de gewezen schatters van het slagtvee: J. O. Wijma, te Leeuwarden, *f* 433; H. W. Mollema, te Sneek, *f* 123, en P. S. Bakker, te Langweer, *f* 47.

— Wij lezen in de *Amst. Ct.* het volgende: „Zoo algemeen als de welvaart in ons vaderland thans is, heeft men nimmer te voren opgemerkt; in steden, dorpen en het platte land wordt als het ware gewedijverd in het aanbouwen van groote en mindere gebouwen. In Groningen zijn vele boerderijen veel kostbaarder gebouwd en gemeubeld dan in de voorname straten der groote steden; een gebouw van *f* 20,000 is er geene zeldzaamheid; de weelde die er van binnen ten toon gesteld wordt, de kleeding, het goud en zilver, zij overtreffen allen de stoutste verwachtingen. In Friesland, alwaar men minder eigenerfden vindt, zijn de gebouwen minder, maar de tooi met edele metalen niet minder dan in Groningen. Drenthe volgt in de verte hare zuster-provincien in gebouwen, pronk en weelde, maar is zeer ijverig in de uitbreiding van cultuur der meeste gronden. Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant houden gelijken tred in den aanbouw van vele woningen op het platte land, in de verbetering van afwateringen voor de landerijen en ontginning van de woeste streken. Utrecht is nog vooruitgaande. Noord- en Zuid-Holland gaan op het platte land het meest vooruit, de uiterlijke praal kent er geen grenzen. Zeeland, de weelderigste bodem van Nederland, zij is niet de minst vooruitgaande der andere provincien; men treft er echter niet algemeen de weelde der noordelijke zusters aan. Van waar al die vooruitgang, van waar die pracht en weelde? Het zijn de verbazende rijke uitkomsten der laatste jaren van de verstandige landhuishouding."

Een scherpe tegenstelling met deze schets van den verbazenden vooruitgang in stoffelijke welvaart, maken de volgende woorden van de *Amersf. Ct.* over den bedroevenden achteruitgang in geestontwikkeling, die aller behartiging verdienen:

.... „Nederland telt, op zijn betrekkelijk kleinen bodem, over de 38,000, zegge over de acht en dertig duizend kinderen van 6 tot 12 jaren, die volstrekt geen schoolonderwijs genieten.

„In het heidensche China, waarhenen men uit Nederland bijbels en zendelingen afzendt, gaan al de schoolvatbare kinderen ter schole, vermits daar het onderwijs, van staatswege gegeven, door de kinderen moet worden bijgewoond. In dat heidensche land begrijpt men, dat kennis, magt en kracht deugd is. In het Christen-Nederland begrijpt men zulks niet. Hier laat men duizenden en duizenden opgroeijen tot heidenen, oneindig dommer, ruwer en onbekwamer dan de heidenen in China zijn, welke men tot christenen tracht te maken.

„Thans is het getal der niet-schoolgaande, dat is, der niets leerende kinderen meer dan 38,000. Twee jaren geleden was het 21,000, en dus 17,000 minder. Als dat in dezelfde evenredigheid zoo blijft voortgaan, waar moet het eindelijk dan henen?

Te Schingen en Slappeterp is donderdag jl. door floreenpligtigen benoemd en voorts door den kerkeraad beroepen, de weleerw. heer J. G. Busch Keizer, te Mensingeweer, candidaat bij het prov. kerkbestuur te Groningen; te Garijp is dien dag beroepen de wel-eerw. zeer geleerde heer H. van Leeuwen, predikant te Gaarderen, en woensdag te Bergum, de wel-eerw. heer H. J. E. van Hoorn, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Utrecht.

Kolham, 25 Augustus. Ter vervulling der bestaande vacature, heeft de kerkeraad, in overeenstemming met kerkvoogden en notabelen, voorloopig een zestal geformeerd en daarop geplaatst: dd. J. Eisveld Bosch, te Niczijl; dr. C. Hofstede de Groot, te Rottum; dr. H. Wijbelingh, te Rottevalle, en de hh. candidaten J. Bakker, te Sappemeer; C. J. Bleeker, te Hoogezand, en J. Kool, te Groningen.

230ste STAATS-LOTERIJ.

Trekking der derde klasse.

1ste trekk. Nos. 10868, 11614, 7726 en 19142, ieder een prijs van *f* 1000. No. 13909, een prijs van *f* 2500. No. 2536, een prijs van *f* 25,000. — 2de trekk. Nos. 17806, 13546, 2815 en 10012, ieder een prijs van *f* 1000. No. 3629, een prijs van *f* 5000. No. 2989, een prijs van *f* 1250. — 3de trekk. No. 17729, een prijs van *f* 1000. No. 14230, een prijs van *f* 1250. — 4de trekk. No. 9930, een prijs van *f* 1000.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LIVERPOOL, 1 September.

Er zijn alhier tijdingen ontvangen van New-York tot den 20 Augustus. Het Congres was den 18den geadjourneerd, zonder echter het gevraagde crediet, tot vermeerdering van het leger, te hebben toegestaan. De president had onmiddellijk daarop eene buitengewone zitting tegen den [illegible] bijeengeroepen.

De toestand van generaal Walker in Nicaragua werd al meer en meer hagchelijk. Zijn bewind werd zeer impopulair. Daarentegen won Revas terrein.

LONDEN, 1 September.

De *Morning Post* meldt, dat de troepen der geallieerden voor alsnog Griekenland niet zullen verlaten.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1 September.

NEDERLAND	W. Schuld	2½	pCt.	63⅛	RUSLAND	Obl. H. & C° 1798/1816		5	pCt.	104¼
Dito	Dito	3	„	76 1/16	Dito	„	Dito 1828/1829	5	„	104
Dito	Dito	4	„	95	Dito	„	Dito	4½	„	
Dito	Amort. Sijnd.	3½	„		Dito	„	Dito	4	„	85¾
Dito	Hand.-Maats.	4½	„		Dito	„	S. & C°.	4	„	85 3/16
SPANJE	Obligatien	1¼	„	24⅛	OOSTENRIJK	Metalliek		5	„	78⅛
Dito	Dito	3	„	45	Dito	Nationale		5	„	79 11/16
Dito	Binnenl. 6/m.	3	„	39 13/16	Dito	bet. Amst.		5	„	86
PORTUGAL	Obligatien	3	„	45⅛	Dito			2½	„	40¼

Nieuwe 5 pCt. Russen bij S. & Co. 5de serie 95¼, 6de serie 96 11/16.

WEENEN, 1 September. Metalliek 5 pCt. 83⅛; Dito Nationale 5 pCt. 85⅝. — Wissel op Londen 10.04. — Zilver 4 vast.

LONDEN, 1 September. Consols 95¼.

PARIJS, 1 September. Rente 3 pCt. 70.70.

LONDEN, 1 September. Engelsche Tarwe 6/ lager; vreemde nominaal onveranderd flaauw. De aanvoer aan de veemarkt bestond uit: 5013 runderen, 350 kalveren en 24,460 schapen, die allen lager in prijs en traag te plaatsen waren.

AMSTERDAM, 1 September. Granen onveranderd vast. Koolzaad op 9 vat in September 89 p. vl. Raapolie, vliegend *f* 52, September likwidatie *f* 51.

In de heden door de Nederlandsche Handel-Maatschappij gehouden veiling van 322,717 balen Java koffij, is alles ¼ à 2 cent boven de tauxatie-prijzen verkocht.

ROTTERDAM, 1 September. Nieuwe Tarwe *f* 90, jarige *f* 45, nieuwe Rogge *f* 15, Garst, nieuwe Haver en blaauwe Erwten *f* 6 lager.

LEEUWARDEN, 29 Aug. Boter *f* 48.50. Aanv. 1517 ¼ 254 ⅛ 76 1/16 vat.
Kaas „ 29 à *f* 36. Aanv. 9210 Ned. ponden.

GRONINGEN, 29 Augustus. Tarwe door kleinen aanvoer hooger, Rogge en Boekweit *f* 8 à *f* 10 lager, Garst, in de zware soorten ruim prijshoudend, ligte moeijelijk te plaatsen, Haver met weinig handel. — Koolzaad was, bij een aanvoer van 900 last, van zeer uiteenloopende kwaliteit, in eene flaauwe stemming en werd daarvan ongeveer de helft voor *f* 16 à *f* 10 naar kwaliteit verkocht.

HET BESTUUR *der 7de Afd. der Friesche Maatschappij van Landbouw en Veeteelt* brengt ter kennis van alle Leden dezer Maatschappij, dat bij goedgunstige beschikking van Z. M. den Koning, eene som van *f* 100 door Hoogstdenzelven is verleend, tot aankoop en uitloving van Landbouw-Werktuigen, uit de Fabriek van Jenken te Utrecht, bij gelegenheid der **Tentoonstelling van Landbouw** van 16 en 17 September e. k., te Franeker te houden.

Dientengevolge zijn aangekocht:

1. Een **Boonenbreeker.**
2. Een **Werktuig** om Zaadkoren van Onkruid te zuiveren.

De Prijs sub 1 zal worden toegekend aan hem die voor de Voorwerpen onder no. 9 tot en met 22 van het Programma der Tentoonstelling vermeld, de meeste guldens waarde aan Premie bekomt.

De Prijs sub 2 aan hem die voor de Voorwerpen onder nos. 41 en 42 vermeld, de meeste guldens waarde aan Premie bekomt.

Midlum, *Het Bestuur der 7de Afd. voornoemd,*
20 Augustus 1856. J. HUIDEKOPER, *Voorzitter.*
S. HINGST, *Secretaris.*

DE COMMISSIE belast met de regeling van de ALGEMEENE TENTOONSTELLING DER FRIESCHE MAATSCHAPPIJ VAN LANDBOUW EN VEETEELT, maakt bij deze aan de belanghebbenden bekend, dat de ten tijde van gemelde Tentoonstelling, te houden binnen *Franeker*, op Dingsdag en Woensdag den 16 en 17 September e. k. zal te geven ***VERMAKELIJKHEDEN***, zullen plaats hebben in de volgende orde:

Dingsdag den 16 September 1856:

's Morgens 10 uur. *OPENING DER TENTOONSTELLING.*
's Namiddags 1 uur. *KAATSPARTIJ.*
's Namiddags 4 uur. *DINER ONDER DE LEDEN DER MAATSCHAPPIJ.*
's Avonds 9 uur. Schitterend *VUURWERK* op het Veld van de Tentoonstelling, en na afloop van hetzelve: *CONCERT* in de Zaal van den Heer HOGA.

Woensdag den 17 September 1856:

's Morgens 10 uur. *HEROPENING DER TENTOONSTELLING.*
's Morgens 11 uur. *KEURING DER SPANPAARDEN.*
's Namiddags 1 uur. *HARDDRAVERIJ*, volgens onderstaande annonce.
's Avonds 8 uur. *CONCERT* in de Zaal van den Heer OOSTERBAAN.

NB. De Leden der Maatschappij welke deel willen nemen aan het DINER, worden verzocht zich vóór of uiterlijk op den 8 September e. k. van Toegangkaartjes te voorzien, verkrijgbaar bij het Lid der Commissie, den Heer A. A. LAND, Notaris te *Franeker.*

HARDDRAVERIJ

om een nader te bepalen PRIJS,

op Woensdag den 17 September 1856, des namiddags ten 1 uur, te *Franeker*, van wege de 7de AFDEELING DER MAATSCHAPPIJ VAN LANDBOUW EN VEETEELT, onder Paarden, welke niet meer dan een Prijs gewonnen hebben, dan als driejarige en toebehooren aan Leden van de Maatschappij, overeenkomstig art. 42 van de statuten der Friesche Maatschappij van Landbouw en Veeteelt. Aangifte op bovengenoemden dag, 's voormiddags tusschen 10 en 11 ure, bij de Wed. DE BOER in den Valk, waarna terstond de Keuring zal plaats hebben.

*** Getrouwd:
Rauwerd, H. H. S. à S. IDZERDA en
28 Augustus 1856. F. VAN DIJK, van *Leeuwarden.*
Algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:
Harlingen, O. BEITSCHAT en
28 Augustus 1856. A. ZWAAL.

*** Getrouwd:
Bolsward, J. G. ZWAGA. }
30 Augustus 1856. J. G. WESTENDORP. } *Makkum.*

*** Getrouwd:
Nijehaske, K. F. PRINS.
31 Augustus 1856. G. P. KEUTER.

*** Heden beviel van een welgeschapen ZOON GEESJE FEDDES, geliefde Echtgenoot van
Buitenpost, den 25 Augustus 1856. C. H. BEEKHUIS, *Notaris.*

*** Heden beviel door Gods goedheid van een welgeschapen ZOON PIETJE J. DE HAAN, hartelijk en veelgeliefde Echtgenoot van
Stiens, 27 Augustus 1856. ROMKE T. TERPSTRA.
Deze dient tot eenige en algemeene kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** Te Bergum is den 29 Augustus 1856 van een ZOON bevallen, Vrouwe J. E. ELDERING FERF — DE KOK.

*** Bevallen van eene DOCHTER, HINKE GAASTRA, geliefde Echtgenoot van
Workum, den 30 Augustus 1856. L. BRANDENBURGH.

*** Door Gods goedheid beviel heden van eenen ZOON E. M. BOSCHMA — SCHUUR.
Idsega, den 30 Augustus 1856. D. J. BOSCHMA.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON ANTJE JOHANNIS BREEUWSMA, Echtgenoot van
Witmarsum, den 31 Augustus 1856. J. S. BUWALDA.

*** Heden overleed, mijne waarde Moeder GEELTJE HEERES BORGER, [illegible] van [illegible] en Jong, in den ouderdom van bijna 72 jaren.
[illegible] H. F. DE JONG.

*** Heden overleed mijn eenig Kind, mijne teêrbeminde Dochter ANNA GEERTRUIDA, in den bloeijenden leeftijd van ruim 21 jaren.
Langweer, den 24 Augustus 1856. B. H. BRUINSMA.

TERNAARD, den 24 Augustus 1856. Heden overleed alhier in den ouderdom van 83 jaren, de Heer JAN KLAASESZ, Oud-Secretaris van Westdongeradeel en Oud-Notaris te Ternaard.

*** Na eene genoegelijke echtvereeniging van ruim 9 jaren overleed heden mijne geliefde Echtgenoote APOLLONIA VAN HAAGEN, in den ouderdom van ruim 33 jaren, mij nalatende 3 Kinderen, te jong om hun verlies te beseffen. Allen die de overledene in hare waarde gekend hebben, kunnen beseffen wat ik in haar gemis verlies.
Leeuwarden, den 25 Augustus 1856. J. VAN IJSSEL.
Eenige kennisgeving.

NIJAWIER, den 25 Augustus 1856. Heden werd ik in den diepsten rouw gedompeld, door het afsterven mijner geliefde Echtgenoote GRIETJE TILMA. Zij bezweek in eene ziekte van slechts twee dagen in ruim zes en dertigjarigen ouderdom, na ruim zestien jaren met mij door den echt te zijn verbonden. Met mijne zes Kinderen, waarvan de jongste nog maar weinige weken oud is, staar ik diep bedroefd haar na in de eeuwigheid, kracht en troost zoekende bij Hem, wiens wegen niet onze wegen zijn, maar die ook in zijne kastijdingen liefde is.
J. J. HOLWERDA.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te merken.

*** Heden nacht omstreeks half een ure overleed, aan de gevolgen eener langdurige ongesteldheid, echter nog onverwachts, mijn veelgeliefde Man DOUWE VAN DER HEIDE, in leven Besteller bij de Zwolsche Diligence-dienst. Hij bereikte slechts den ouderdom van bijna 46 jaren, waarvan ik 20 jaren door eenen gelukkigen echt aan hem verbonden was. Zwaar treft mij dezen slag, en wat ik, met onze 6 mij nagelaten Kinderen, aan hem verlies, kunnen alléén zij beseffen, die den dierbaar afgestorvene in zijne waarde als Echtgenoot en Vader gekend en hem in zijne getrouwe en naauwgezette pligtsbetrachting gadegeslagen hebben.
Leeuwarden, E. C. KORTRIJK.
30 Augustus 1856. Wed. D. VAN DER HEIDE.
Op uitdrukkelijk verlangen van den overledene zal alléén de uiterlijke rouw door mij als Weduwe worden aangenomen.

*** Heden overleed in den tijd van elf dagen, onze tweede lieveling JOHANNES, oud bijna zeven jaren.
Leeuwarden, J. G. KUIPERS, *Banketbakker.*
31 Augustus 1856. C. M. ACHTHOVEN.
Eenige kennisgeving.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 26 Aug. tot en met den 1 September 1856 aangegeven: 9 Geboren. 15 Overleden. Gehuwd 1 paar.

DE COMMISSIE tot het aanleggen van Kunstwegen in *Franekeradeel* noodigt de daarbij betrokkene belanghebbenden uit, om van de **Staten van Tauxatie** der ten behoeve van die Wegen onteigende en vergravene Gronden enz. inzage te nemen, welke tot dat einde gedurende *veertien dagen* ter Secretarie der Gemeente zijn nedergelegd.

Franeker, *De Commissie voornoemd,*
den 30 Augustus 1856. HEERMA v. BEIJMA THOE KINGMA, *Pres.*

AANBESTEDING

van AARDAPPELEN en TURF, voor het 1ste en 4de Bataillon, 7de Regement, zal met gesloten briefjes plaats hebben, den 20 September e. k., des voordemiddags ten twaalf uren, op het Bureau van den kommanderenden Officier der Bataillons; terwijl de Voorwaarden ter lezing zullen leggen bij de Adjudanten-Onderofficieren in de Kaserne.

Leeuwarden, 1 September 1856.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN BRANDVERZEKERING,

gevestigd te 's HERTOGENBOSCH.

De Ondergeteekende, Agent van voornoemde Maatschappij, berigt aan belanghebbenden, *dat bij voortduring* inschrijvingen geschieden tegen brandschade op OOGST en VEE, gedurende 3—6 en 9 maanden, of langer, tegen zeer **matige** doch **vaste premiën**; waarvan de aangiften van af heden kunnen gedaan worden, 's Dingsdags-middags van 12 tot 2 ure, *ten huize van Mejufvrouw de Wed. PEETERS*, Logement *de Wijnberg* te Sneek, en dagelijks bij den Correspondent TJEBBE WITTEVEEN, te Greonterp, zoomede ten Kantore van J. J. VAN NOORD, te *Bolsward.*

De Notaris J. A. ZAAL STROBAND, te Harlingen, zal, op Woensdag en Donderdag den 3 en 4 September 1856, telkens des namiddags ten 3 ure, aldaar, in het Koffijhuis bij W. F. Simmer, publiek, tegen contante betaling, verkoopen:

Eene groote verzameling PLEISTER en PLASTIEKE BEELDEN, naar de beroemdste Meesters en naar den laatsten smaak, bestaande in: De Koninklijke Familie, waaronder het standbeeld van Prins Willem *den Zwijger* te Paard, Modellen, Groepen, Ridders en andere Statuetten, Paarden en andere Beesten, Vazen, Consoles, Tuin-Ornementen, Religieuse-Beelden en Studiezaken.

Te bezigtigen op *heden* Dingsdag, van 's morgens 10 tot 's avonds 6 uur.

BOELGOED.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, op Donderdag den 4 September 1856, 's morgens 9 uur, ten sterfhuize van de Wed. D. Radsma, aan de oude Koemarkt te Sneek, om contant geld, verkoopen:

1. MEUBELEN en HUISGERADEN, waaronder: 3 Bedden met toebehooren, Secretaire, onderscheidene nieuwe en oude Klokken, Tafels, Stoelen, Schilderijen, Koper-, Tin-, IJzer-, Glas- en Aardewerk.
2. Eenige KRUIDENIERS- en GRUTTERSWAREN, alsmede TOONBANK, WINKELPLANKEN, LADEN, BUSSEN, MATEN, GEWIGTEN enz.
3. KLOKMAKERS-GEREEDSCHAPPEN, als: 2 Draaibanken, onderscheidene Schroeven, Vijlen etc.
4. GOUD- en ZILVERWERKEN: 1 Smal Gouden Oorijzer, 2 dito Halssloten, Bellen, Ringen, Horologiekettingen benevens Zilveren Horologie, Tabaksdoos, Knipje enz.; alsmede eenige **Vrouwen Lijfdragt.**

N. B.

De tegen Zaturdagen den 6 en 20 September e. k. aangekondigde **VERKOOP** van eene HUIZINGE EN BAKKERIJ c. a., te ***Tirns***, **zal geen voortgang hebben,** weshalve de ten dien aanzien vroeger gestaan hebbende Advertentiën moeten worden beschouwd als niet te zijn geplaatst geweest.

VERKOOP VAN NIEUWE PLANKEN,

SPIJKERS, WALMESSEN enz.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Vrijdag den 5 September 1856, des voormiddags 10 uur, bij R. J. Niemendal aldaar, verkoopen: Eene groote partij NIEUWE PLANKEN van differente lengte, dikte en breedte, zoomede eene partij SPIJKERS, WALMESSEN, VENSTERKNIPPEN enz.

Heden voormiddag te 10 uur **VERKOOPING** van eene aanzienlijke collectie BLOEMEN en POTGEWASSEN, in den Stads-Tuin te Leeuwarden.
L. HARMENZON.

Uit de hand te koop:

Eene nette BURGER-HUIZINGE, voorzien van vele gerijfelijkheden, geschikt voor velerlei affaires of voor een Rentenier, op een der beste standen in het dorp *Buitenpost* (Friesland), no. 50, op aannemelijke Voorwaarden, te vernemen bij de eigenaren aldaar: te aanvaarden op primo November 1856.

TE KOOP: Eene ruime, zoo goed als nieuwe BARGUCHEKIE voor zes personen, met Bok & [illegible]. Te bevragen bij H. STOCKER MZN., te Leeuwarden.

Uit de hand te koop:

Eene beste overdekte SNIK, groot 9 ton, met compleeten Inventaris, bij KATJE, Nieuwebuiten te Leeuwarden.

EXTRACT.

Bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden van den *dertigsten* Augustus 1856, is de Vennootschap handelende *onder de firma* H. en J. HEUVELDOP, *Fabrikant te Leeuwarden*, verklaard te zijn in staat van faillissement, aangevangen op den 25 Augustus 1856, zijnde in hetzelve benoemd tot Regter-Commissaris de Edel Achtbare Heer Jhr. Mr. F. J. J. VAN EIJSINGA, Lid in welgemelde Regtbank, en tot Curatoren Mr. EILARD ATTEMA en HORATIUS ALBARDA, Advocaten te Leeuwarden.

Voor Extract conform,
Mr. E. ATTEMA.
Mr. HORAT. ALBARDA.

OPROEPING.

Al degene die iets te vorderen heeft van- of verschuldigd is aan nu wijlen DIRK RADSMA en VROUW, in leven Uurwerkmakers te Sneek, gelieven daarvan franco opgave of betaling te doen vóór den 8 September e. k., aan IDS VAN DER WEIJ, te Sneek.

LET WEL. Uithoofde de HUIZINGE, TABAKS- en KRUIDENIERS-AFFAIRE *de Witte Zwaan* genaamd, op den hoek der Oosterdijk en Pol te Sneek, door verkoop is overgegaan aan den Heer A. E. TEN CATE, zoo betuigt de Ondergeteekende zijnen dank aan de geëerde Begunstigers voor de gunst en het vertrouwen hem geschonken, in welke hij zijnen opvolger eveneens beleefdelijk aanbeveelt.
Sneek, 1 September 1856. H. B. VAN DER WAL qq.

Naar aanleiding der bovenstaande advertentie neemt de Ondergeteekende de vrijheid, zich minzaam aan te bevelen als KRUIDENIER- en TABAKS-FABRIKANT; tevens belovende door eene soliede en prompte behandeling, zich de gunst en het vertrouwen waardig te maken.
Sneek, 1 September 1856. A. E. TEN CATE.

De Erven L. BRONZEMA LIEUWENS maken bij deze hunne geëerde Begunstigers bekend, dat zij op heden hunne APOTHEEK hebben overgedragen aan W. MEIJER; onder dankbetuiging voor de hen bewezene gunst en betoonde genegenheid, met aanbeveling van hunnen bovengenoemden opvolger.
Heerenveen, 1 September 1856. De Erven L. BRONZEMA LIEUWENS.

Tengevolge bovenstaande annonce beveelt zich beleefdelijk aan
W. MEIJER, *Apotheker en Drogist.*

FABRIEK VAN GLAZEN DAKPANNEN, (Holl. model) EN VAN GEBOGEN GLASRUITEN.

De Ondergeteekende beveelt aan HH. Glaskoopers en Begunstigers zijn fabrikaat aan. De orders worden spoedig uitgevoerd en afgeleverd aan de prijzen der Belgische Fabrieken. L. KEEVELAARS,
Rotterdam, Boerenvischmarkt. Arnhem, Oeverstraat.

De Apotheker J. C. H. VAN HARINXMA, op de Nieuweburen te Leeuwarden, aangemoedigd door het gunstig onthaal dat zijne

DAMES LEVERTRAAN

te beurt valt, berigt door dezen, dat dezelve, op raad van een geneesheer, in kleur en smaak nog is veraangenaamd, zonder de geneeskrachtige eigenschappen der Traan in het geringste te benadeelen, en dat hij die, ofschoon ze duurder door de zamenstelling wordt, steeds voor den zelfden prijs van *f* 1 de halve flesch aflevert. Met hetzelfde gevolg debiteert hij de

ECHTE REVALENTA ARABICA,

in bussen van *f* 1 en van *f* 2. De deugden die dit middel bezit, alsmede de kwalen waarvoor het dienstig is, zijn in het berigt vermeld, en worden nu en dan door de dagbladen opgesomd. — Voorts de

WONDERSNUIF van Dr. BROUILLARD:

voor 60 Cents het verzegeld doosje, zijnde eene bij uitstek krachtige Snuif, die het hoofd van vele taaije stoffen ontlast, deszelfs zenuwen versterkt, de oogen verklaart, en in suizingen en doofheid uitmuntende diensten doet.

CIBARIA SALUBERRIMA,

in plaats van REVALENTA ARABICA.

Het Amsterdamsche Verkoophuis, dat op alle mogelijke wijzen, de Revalenta zoekt aan den man te brengen, heeft weer eene onwaarheid gemeld, waarvan het zich zeker gouden bergen belooft. Volgens zijn berigt *(Amsterd. Courant)*, moet het Revalenta busje van 87½ Cts. ½ Eng. pond inhouden, volgens hem „circa 2½ Ned. oncen." (Het Eng. pond is gelijk aan 37½ Ned. looden.) Zoodat kleine busjes al ½ Eng. pond inhoudt, dat eene onwaarheid is, hoe kan dat den 2½ Ned. ons uitmaken? Zijn eigen berigt „kleine minder voordeelige busjes" enz. bewijzen ten vollen zijn karakter; want zoo ½ Eng. pond 87½ Cts. kost en minder voordeelig is, hoe schadelijk is dan niet een geheel Eng. pond voor *f* 2, zegge *twee Gulden.* — Maar wie wil niet gaarne die schade lijden ten voordeele van het Verkoophuis!

De **CIBARIA**, die het beste voedsel is voor jonge Kinderen en zwakke of verzwakte gestellen, heeft eene Dame van Haemorrhoides (aanbeijen) genezen, voorwaar geen bagatel! — Smakelijker dan du Barrij's Revalenta, werkt zij spoediger, bij haren lageren prijs (voor 45 Cts. ontvangt men evenveel **Cibaria** als bij de Revalenta 87½ Cts. kost). — Zij wordt afgeleverd in blikken Bussen inhoudende 12½, 25 en 50 Ned. looden voor 45 Cts., 80 Cts. en *f* 1.50; de prima voor 75 Cts., *f* 1.40, *f* 2.50 te Harlingen, bij den Heer H. de Windt; Leeuwarden, J. van IJssel; Sneek, A. Cuipers; verder in de bekende Dépôts en te s Gravenhage aan het Magazijn bij den Fabriekant J. A. van Wijk.

De Ondergeteekende ontwaar geworden zijnde, dat men hem in het publiek aantijgt, op de laatstgehoudene Harddraverij te Akkrum, *op eene ongeoorloofde wijze* de Prijs te hebben behaald, acht zich tot wederlegging van de deswege in no. 66 van dit blad voorkomende advertentie geroepen, openlijk te verklaren, dat het eene volstrekte onwaarheid is, dat hij het Paard, hetwelk als overwinnaar de renbaan heeft verlaten, voor *f* 85 gekocht heeft, en dat bewust Paard geenszins is een oude grijze knol, (zoo als men heeft willen doen voorkomen), maar een jeugdige en schoone rosinant, waarop de dolende Don Quixote trotsch zoude geweest zijn te rijden, terwijl het publiek gemaakt vermoeden, dat gedacht Paard een of meer Prijzen heeft gewonnen, louter uit de lucht gegrepen en slechts geopperd is, door een enkel Man, die het verstand in pacht waant te hebben, doch wiens vermeende wijsheid, helaas! uit de ongemeubelde breinkas, naar de punt van zijne kolossale karbonkel-neus is verhuisd, en die niet verder ziende, dan zijn karmozijnen neus lang is, door eene onedele drijfveer bewogen, aan den Ondergeteekende de prijs heeft willen betwisten, nadat dezelve aan hem door de Directie bereids glorieus was uitgereikt. — De hooggeschatte deputatie, die zich met **van Neuzen** aan de spits, door zijn idel gesnap en gezwets heeft laten verleiden, om naar de juistheid van zijn opgeraapt vermoeden onderzoek te doen, is dan ook, tot regtvaardiging van den Ondergeteekende, van hare ontdekkings-reis *onverrigte zake* huiswaarts gekeerd, en is, in stede van *met Pandora's doos vol onheilspellende berigten*, zoo als men verhaalt, door Bacchus begoocheld, *met de Bok aan het touw* op de plaats harer bestemming weder aangeland, terwijl ook voorts nog tot op den huidigen dag, niemand naar de uitgeloofde Premie van *f* 30 de hand heeft uitgestrekt.

Het medegedeeld vermoeden mag derhalven veilig als een met de waarheid strijdig gerucht worden aangemerkt, en te wenschen is het, voor de eer der Harddraverijen, dat voortaan Mannen als **van Neuzen**, die zich het verspreiden van dergelijke ongegronde geruchten veroorloven, en daardoor vele ongelegenheden berokkenen, door de Directien uit hun gezelschap, en zoo mogelijk van de Baan worden geweerd.
Oldeboorn, den 28 Augustus 1856. PIEKE H. HIJLKEMA.

STOOMVAART

VAN

HARLINGEN op HULL.

Het Nederlandsch IJzeren STOOMSCHIP *MINISTER THORBECKE*, Kapt. NEPPERUS, vertrekt van **HARLINGEN** naar **HULL** op aanstaanden **Zaturdag** den 6 Sept.
Adres voor Passagiers, Goederen en Vee bij I. & S. WIARDA.
Harlingen, den 1 September 1856.

RUNDERHAZEN

te bekomen à 75 Cents per Ned. ℔ bij den Vleeschhouwer J. DE VRIES, bij de Dubbelde Pijp te Leeuwarden.

HARDDRAVERIJ MET PAARD EN CHAIS.

Met permissie van het Edel Achtb. Bestuur van Leeuwarden gedenken de Kastelein P. J. DE BOER, buiten de voormalige Vrouwenpoort, en eenige Heeren Liefhebbers aldaar, op Zaterdag den 6 September e. k., met Paard en Chais te laten Verharddraven en vrij te vereeren, — des morgens om tien uur door Paarden die geen Prijs hebben gewonnen:

Een extra fraai GOUDEN ZAK-HOROLOGIE,

en des middags om twee uur, door Paarden welke geen Stads-, Konings- of bij genoemden Kastelein eenen Prijs hebben gewonnen,

Eene extra fraaije ZILVEREN KOFFIJVAAS.

De Liefhebbers worden verzocht zich vroegtijdig aan te geven.

HARDDRAVERIJ TE WORKUM.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur van Workum gedenken de Kastelein H. TUINENGA en eenige Liefhebbers aldaar, op Vrijdag den 12 September 1856 te laten Verharddraven:

Een nader te bepalen PRIJS.

Alle Paarden worden toegelaten welke tot genoegen der Keurmeesters zijn, en welke geen Prijs noch Premie gewonnen hebben. — Aangifte des morgens te elf uur bij bovengenoemden Kastelein, terwijl de Draverij te twee uur zal aanvangen.

HARDDRAVERIJ MET PAARD EN CHAIS.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur van Workum gedenken de Kastelein T. VAN DER PAL, in de Wijnberg te Workum, en eenige Liefhebbers, op Donderdag den 18 September 1856, te laten Verharddraven met Paard en Chais: ***Een volledig fraai gemonteerd PAARDENTUIG,*** door Paarden tot genoegen der Keurmeesters zijnde en die *niets* gewonnen hebben.
Aangifte des morgens te elf uur bij bovengenoemden Kastelein.

HARDDRAVERIJ TE SLOTEN.

Met toestemming van het Gemeente-Bestuur van Sloten gedenken de Kasteleins U. I. DE JONG en P. S. KLIJNSMA aldaar, ondersteund door eenige Liefhebbers, op *Donderdag den 11 September* 1856, des nademiddags te 2 ure, te laten Verharddraven en vrij te vereeren:

Een PRIJS in GELD, ter somma van ZEVENTIG GULDEN.

Alle Paarden, mits niet meer dan 2 Prijzen (Premien uitgezonderd) onder den Man gewonnen hebbende en tot genoegen der Keurmeesters zijnde, worden toegelaten. — De Aangifte zal op genoemden dag ten huize van U. I. DE JONG moeten geschieden vóór 11½ ure des morgens, terwijl na afloop der Draverij, de Prijs door den Kastelein P. S. KLIJNSMA, ten zijnen huize zal worden uitgereikt.
NB. De WEG van **Sloten** naar **Gaasterland** wordt tegen dien tijd, voor het gebruik van rijtuigen, opengesteld.

HARDDRAVERIJ TE KUINRE,

bij gelegenheid van de Tentoonstelling van Vee- en Landbouwproducten op Donderdag den 18 September 1856.
PRIJS: ***Een fraai en brillant VOORWERP in ZILVER, ten minsten ter waarde van f 60,*** *vrij te vereeren,* door minstens een zestal daartoe aangeboden wordende Paarden, die niet meer dan twee Prijzen onder den Man hebben gewonnen, wordende evenwel de driejarigen daarom toegelaten, alles tot genoegen van de Keurmeesters.
Aangifte, Keuring en Loting des middags te 12 uur.

KAATSPARTIJ TE WOMMELS.

Met toestemming van het Edel Achtb. Bestuur van Hennaarderadeel gedenkt de Kastelein A. E. STRUIKSMA met eenige Liefhebbers, op Maandag den 8 September e. k. te laten Verkaatsen en vrij te vereeren:

TOT PRIJS: . . . . . . **30 *GULDEN,***
TOT EERSTE PREMIE: **9 *GULDEN,***
TOT TWEEDE PREMIE: **6 *GULDEN,***
TOT DERDE PREMIE: **3 *GULDEN,***

door porturen niet meer dan twee Broeders bij elkander. — Aangifte des middags vóór twaalf uur bij bovengenoemden Kastelein.

EEN OPZIGTER GEVRAAGD.

Het Bestuur der vereeniging tot werkverschaffing aan behoeftigen te Dockum zoekt als OPZIGTER iemand die het **Vlasbraken**, **Heedespinnen** en **Groflinnen-Weven** grondig verstaat, tegen genot van vast Salaris, vrije Woning en verdere emolumenten. Bij voorkeur komt in aanmerking een gehuwd persoon zonder kinderen, wiens vrouw des noodig het opzigt kan houden over den arbeid van vrouwelijken aard, als het Breijen van Kousen en Wollengoederen. Die hiertoe genegen zijn en bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag kunnen overleggen adresseren zich met opgaaf van ouderdom en tegenwoordige betrekking, bij de Ondergeteekenden, leden van genoemd bestuur.
I. H. A. LOBRY.
B. WOLTRING.

Een Pel- en Koren-Molenaarsknecht,

zijn werk **grondig** verstaande, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk geplaatst. Informatien zijn te bekomen, brieven franco letter B., bij A. VAN ZUIJLEN, te *Leeuwarden.*

Een SMIDSKNECHT, zijn werk redelijk verstaande, kan van stonden aan tegen goed loon voor vast werk bekomen bij M. GEERTSMA, Mr. Smid te Dronrijp.

Te *Leeuwarden*, bij eene fatsoenlijke WEDUWE van de Gereformeerde Godsdienst, bestaat gelegenheid voor een of meer **MEISJES** tot KOST, INWONING en VERZORGING, **onderwijs** in de voornaamste **Vrouwelijke Handwerken**, als ook in de beginselen der **Piano-Muzijk**. — Verdere informatie onder letters V. V. (franco brieven) bij A. VAN ZUIJLEN, te *Leeuwarden.*

*** BERIGT.

Het **UITVOERIG VERSLAG VAN DE FEESTEN**, gehouden te Amsterdam op den 25, 26, 27, 28, 29 Augustus, is, in kwarto formaat, in twee kolommen gedrukt, met eene **AFBEELDING**, à 50 Cents *franco*, te bekomen bij J. VAN BONGA, aan het *Bureau van de Amsterdamsche Courant, op den Nieuwendijk*, H, 37, *te Amsterdam.*
Aan de Geabonneerden op de Amsterdamsche Courant *is dit Verslag, het eenigst volledig bestaande,* GRATIS *toegezonden.*

INHOUD:

Blad I. Inleiding, behelzende kort overzigt van de oprigting der vereeniging *Het Metalen Kruis*, en den bouw van het Monument; den tekst der prijsvraag, het leggen van den eersten steen door een burgerwees, het programma der feestviering.
Blad II. *Eerste dag.* Welkomstrede van den Heer F. C. Zillesen; redevoering van den Heer Mr. H. L. Kuhn, beide uitgesproken in *het Park.* Diner in *de Nederlanden.* Gala-voorstelling in den Schouwburg enz.
Blad III. *Tweede dag.* Afloop clipperschip *het Metalen Kruis.* Volksspelen op het Funen en nabij de Raambarrière. Landelijk feest in *het Park* enz.
Blad IV. *Derde dag.* *a.* Onthulling van het gedenkteeken en het dejeuner op het Paleis; *b.* het feestmaal in het Park, met de mededeeling van de daarbij uitgebragte toasten; *c.* het vuurwerk en de illuminatie; en ter aanvulling van hetgeen reeds in de vorige bladen is vermeld; *d.* de toespraak van den Heer Burgemeester, bij het aannemen van het gedenkteeken als geschenk aan de stad; *e.* de aan de regenten der weeshuizen gerigte circulaire betreffende het zingen der weeskinderen; *f* de opgave van de namen der overwinnaars bij de volksspelen op eergisteren; *g.* eene beschouwing van het monument als kunstgewrocht.
Blad V. *Vierde dag.* Vereeniging der afdeelingen in *Natura Artis Magistra*; feestbal en vauxhall in het Park. — *Vijfde dag.* Wedstrijd met de buks; afloop der feesten; besluit.

THE LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE WED. KOUMANS SMEDING.